حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری

چرا ایران در محاسبات قرآنی قدرت اول جهان است؟

در منطق قرآن، نصرت الهی با یاری دین خدا و به میدان آمدن انسان‌ها در مسیر حق ارتباط دارد؛ از این‌رو، ایثار و فداکاری نیز یکی از شاخص‌هایی است که در ارزیابی قدرت از منظر قرآنی باید مورد توجه قرار گیرد. این میزان از آمادگی برای فداکاری، یکی از مؤلفه‌هایی است که در کنار دیگر شاخص‌ها، می‌تواند در تحلیل جایگاه جمهوری اسلامی ایران مورد بررسی قرار گیرد.

ادامه از صفحه قبل

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه، با اشاره به پیوند جمهوری اسلامی ایران با معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام و تعالیم اولیای الهی افزود: به‌برکت این انتساب، ما از سطحی از معرفت، گفتمان، فلسفه، عرفان، عقلانیت و حکمت برخورداریم که از منظر این شاخص می‌توان به آن توجه کرد. از این منظر، می‌توانیم با اتکا به این پشتوانه فکری و معرفتی، به ظرفیت‌های گفتمانی خود توجه کنیم و آن را از مؤلفه‌های قدرت بدانیم.

این استاد حوزه، با تأکید بر اینکه این معارف منحصر به ایرانیان نیست، اظهار کرد: این ظرفیت به‌دلیل پیوند با معارف اهل‌بیت، حضرات معصومین علیهم‌السلام و پیامبر مکرم اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله، محدود به مرزهای ایران نیست و می‌تواند در عرصه‌ای فراتر از کشور مورد توجه قرار گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری در تشریح مؤلفه‌های این اقتدار گفتمانی، از اسلام ناب، اسلام جامع، اسلام تمدنی، مکتب عاشورایی، اسلام انقلابی و گفتمان مقاومت نام برد و این مجموعه را از پشتوانه‌های فکری و معرفتی جمهوری اسلامی ایران دانست و افزود: این مبانی، علاوه بر جنبه اعتقادی، از منظر نظریه‌پردازی و شکل‌دادن به یک گفتمان نیز اهمیت دارند و در مقایسه میان کشورها باید مورد توجه قرار گیرند.

این استاد حوزه، با اشاره به چین به‌عنوان یکی از قدرت‌های اقتصادی و سیاسی جهان، اظهار کرد: چین از قدرت اقتصادی و سیاسی برخوردار است؛ اما از منظر اقتدار گفتمانی، معرفتی و نظریه‌پردازی، نمی‌توان لزوماً همان ویژگی‌ها را برای آن در نظر گرفت.

وی همچنین به تمدن غرب اشاره کرد و گفت: تمدن غرب در دوره‌ای مدعی برخورداری از پشتوانه‌ای تمدنی بود؛ اما امروز با بحران‌هایی در عرصه فکری و معرفتی مواجه است؛ از این منظر جمهوری اسلامی ایران به‌پشتوانه مبانی اسلامی و گفتمان خود، در موقعیتی قابل توجه قرار دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری، این مؤلفه را یکی از شاخص‌های مهم قدرت دانست و تأکید کرد: در محاسبات قرآنی، قدرت را نباید تنها با معیارهای اقتصادی، سیاسی یا نظامی سنجید؛ بلکه بنیان‌های معرفتی و گفتمانی نیز باید در ارزیابی جایگاه کشورها مورد توجه قرار گیرند.

• پنجمین شاخص همدلی، مواسات، ایثار و ازخودگذشتگی

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه، پنجمین شاخص قدرت را میزان همدلی، مواسات، ایثار و ازخودگذشتگی در جامعه عنوان و اظهار کرد: یکی از مظاهر اقتدار الهی، آن است که احساس همدلی و آمادگی برای فداکاری در میان مردم گسترش پیدا کند. امروز با پدیده‌ای[به‌نام جانفدا] مواجه هستیم که در آن، افراد زیادی برای فداکاری و ازخودگذشتگی اعلام آمادگی می‌کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری، با اشاره به شهیدان عرصه‌های مختلف افزود: ما در بخش‌های گوناگون جامعه شهید خدمت، شهید سلامت، شهید امنیت و شهید در عرصه تعلیم و تربیت داریم؛ این نمونه‌ها نشان می‌دهد که ایثار و فداکاری، می‌تواند در میان گروه‌ها و اقشار مختلف ظهور پیدا کند. مسئله آن است که احساس مسئولیت و آمادگی برای فداکاری، به یک قشر خاص محدود نباشد و در عرصه ملی، روحیه ایثار و ازخودگذشتگی در جامعه گسترش پیدا کند.

این استاد حوزه با اشاره به آیه ﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ﴾ تأکید کرد: در منطق قرآن، نصرت الهی با یاری دین خدا و به میدان آمدن انسان‌ها در مسیر حق ارتباط دارد؛ از این‌رو، ایثار و فداکاری نیز یکی از شاخص‌هایی است که در ارزیابی قدرت از منظر قرآنی باید مورد توجه قرار گیرد. این میزان از آمادگی برای فداکاری، یکی از مؤلفه‌هایی است که در کنار دیگر شاخص‌ها، می‌تواند در تحلیل جایگاه جمهوری اسلامی ایران مورد بررسی قرار گیرد.

• ششمین شاخص صبر، استقامت و تاب‌آوری ملت

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه، ششمین شاخص قدرت را صبر، استقامت و تاب‌آوری یک ملت دانست و اظهار کرد: از منظر قرآن، اگر ملتی از استقامت برخوردار باشد، این پایداری می‌تواند زمینه دریافت نصرت الهی را فراهم کند.

وی با تأکید بر اهمیت پایداری در مسیر اهداف و ارزش‌ها، افزود: صبر و تاب‌آوری از معیارهایی است که باید در محاسبات دینی قدرت مورد توجه قرار گیرد؛ زیرا ارزیابی جایگاه یک ملت، تنها به وضعیت مقطعی آن محدود نمی‌شود؛ بلکه میزان پایداری آن در برابر دشواری‌ها نیز اهمیت دارد.

این استاد حوزه با تصریح بر اینکه هنگامی که یک ملت در کنار سایر مؤلفه‌ها از استقامت و تاب‌آوری برخوردار باشد، این ویژگی می‌تواند در تحلیل قدرت آن ملت در نظام محاسبات قرآنی نقش داشته باشد، صبر و استقامت را در کنار ولایت‌مداری، اقتدار گفتمانی و ایثار، از محورهایی دانست که باید به‌صورت مجموعه‌ای و نه جدا از یکدیگر مورد بررسی قرار گیرند.

• هفتمین شاخص وحدت و انسجام همه‌جانبه

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری، هفتمین شاخص قدرت را وحدت و انسجام همه‌جانبه دانست و با اشاره به آیه قرآن کریم ﴿وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ﴾ اظهار کرد: قرآن به‌صراحت هشدار می‌دهد که اختلاف و نزاع می‌تواند موجب شکست و از دست‌رفتن قدرت و اقتدار شود. اگر یک جامعه دچار تفرقه شود و وحدت خود را کنار بگذارد، از اقتدار و عزت آن کاسته خواهد شد؛ بنابراین، وحدت یکی از شاخص‌های مهم قدرت در محاسبات قرآنی است.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه، با تطبیق این شاخص بر شرایط امروز ایران گفت: امروز وحدت و انسجام میان مردم، مسئولان و رهبری در وضعیتی قابل توجه قرار دارد و این مسئله باید در کنار سایر مؤلفه‌ها بررسی شود.

وی با اشاره به ارتباط میان گروه‌ها و جریان‌های مختلف، مسئولان با یکدیگر، مردم با مسئولان و مردم و مسئولان با رهبری اظهار کرد: این حجم از پیوستگی و انسجام را می‌توان از منظر شاخص وحدت مورد ارزیابی قرار داد و در عین حال تصریح کرد : مقصود انکار همه اختلاف‌ها و استثناها نیست؛ بلکه باید برآیند کلی وضعیت را در نظر گرفت.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه افزود: اگر از منظر شاخص وحدت به وضعیت جامعه نگاه کنیم، می‌توانیم درباره میزان اتحاد میان مردم، مسئولان و رهبری سخن بگوییم و آن را یکی از مؤلفه‌های مهم قدرت بدانیم.

• توان نظامی، تسلیحاتی و علمی مؤلفه‌های تکمیلی قدرت

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری در ادامه، به نقش نیروهای مسلح و توانمندی‌های نظامی، تسلیحاتی و علمی نیز اشاره کرد و این ظرفیت‌ها را از دیگر ابعاد قدرت دانست و اظهار کرد: برای برخورداری از قدرت، توانمندی‌های مختلفی از جمله قدرت نظامی، تسلیحاتی و علمی اهمیت دارند و این مؤلفه‌ها نیز باید در ارزیابی جایگاه یک کشور مورد توجه قرار گیرند.

این استاد حوزه با تأکید بر ضرورت بررسی مجموعه‌ای شاخص‌ها افزود: هنگامی که از نظام محاسبات الهی، دینی و قرآنی سخن می‌گوییم، باید مجموعه عواملی را در نظر بگیریم که می‌توانند در شکل‌گیری اقتدار و برخورداری از نصرت الهی نقش داشته باشند.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه تصریح کرد: ارزیابی قدرت تنها با یک معیار امکان‌پذیر نیست و باید توانمندی‌های نظامی و علمی را در کنار شاخص‌هایی همچون ولایت الهی، همراهی مردم، مبانی معرفتی، ایثار، استقامت و وحدت بررسی کرد.

• برآیند شاخص‌های قرآنی مبنای تحلیل قدرت اول بودن ایران

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری در جمع‌بندی مباحث خود گفت: اگر این شاخص‌ها را در کنار یکدیگر قرار دهیم، ممکن است جمهوری اسلامی ایران در برخی از آن‌ها در جایگاه نخست قرار داشته باشد و در برخی دیگر نیز از موقعیتی متمایز برخوردار باشد؛ اما آنچه اهمیت دارد، برآیند مجموع این مؤلفه‌هاست.

وی با اشاره به نظام فکری و معرفتی، ساختار سیاسی، انسجام و وحدت، پشتوانه گفتمانی اسلام ناب و اسلام تمدنی، ایثار و فداکاری و صبر و تاب‌آوری اظهار کرد: هنگامی که این مجموعه را کنار یکدیگر قرار می‌دهیم، می‌توان به این نتیجه رسید که جمهوری اسلامی ایران در محاسبات دینی و قرآنی، قدرت اول عرصه بین‌المللی است.

این استاد حوزه با اشاره به تفاوت نظام‌های محاسباتی گفت: ممکن است برخی نظام‌های ارزیابی قدرت، این شاخص‌ها را در معیارهای خود لحاظ نکنند و بر اساس مؤلفه‌های دیگری به رتبه‌بندی کشورها بپردازند؛ اما اگر معیارهای قرآنی و دینی مبنا قرار گیرند، باید جایگاه کشورها بر اساس همان شاخص‌ها سنجیده شود.

وی در همین زمینه به تعبیر رهبر معظم انقلاب درباره جایگاه ایران اشاره کرد و افزود: ممکن است در برخی نظام‌های محاسباتی، ایران در رتبه چهارم قدرت قرار داده شود؛ اما اگر معیارهای دینی و قرآنی را در کنار یکدیگر قرار دهیم و وضعیت جمهوری اسلامی ایران را با آن‌ها تطبیق کنیم، به نتیجه متفاوتی خواهیم رسید.

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری با اشاره به شرایط ایران پس از شهادت رهبر انقلاب رحمه‌الله اظهار کرد: در برخی از این عرصه‌ها، جایگاه ایران پس از این رویداد برجسته‌تر شده است و این موضوع نیز باید در بررسی وضعیت کنونی کشور مورد توجه قرار گیرد. اگر این شاخص‌ها را در کنار یکدیگر قرار دهیم و با مبانی قرآنی و دینی به ارزیابی بپردازیم، جمهوری اسلامی ایران از منظر این نظام محاسباتی در جایگاه قدرت اول عرصه بین‌المللی قرار می‌گیرد.

• هر شاخص قدرت مسئولیت و مأموریتی به‌همراه دارد

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه خاطرنشان کرد: هر یک از شاخص‌هایی که مطرح شد، مسئولیت‌ها و رسالت‌هایی را نیز برای جامعه ایجاد می‌کند؛ بنابراین، بحث درباره قدرت اول بودن ایران، نباید تنها به توصیف جایگاه کشور محدود بماند؛ بلکه باید به شناخت وظایف و مأموریت‌های متناسب با این وضعیت نیز منتهی شود.

• چرا قدرت ایران با الگوی سلطه‌گری متفاوت است؟

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری در تبیین مفهوم قدرت در منظومه فکری و قرآنی اسلام، با اشاره به برخی برداشت‌ها و شبهات مطرح‌شده درباره قدرت اول‌بودن جمهوری اسلامی ایران، اظهار کرد: برخی شبکه‌های رسانه‌ای از این موضوع برای ترویج ایران‌هراسی، شیعه‌هراسی و در نگاهی گسترده‌تر، اسلام‌هراسی استفاده می‌کنند و می‌کوشند به کشورهای منطقه القا کنند که با قدرتمندترشدن ایران، باید از این کشور احساس خطر کنند.

وی افزود: در داخل کشور نیز گاهی این پرسش مطرح می‌شود که اگر تا پیش از این، قدرت‌های دیگری در جهان جایگاه ابرقدرتی داشته‌اند، آیا اکنون قرار است ایران همان مسیر را دنبال کند و به قدرتی مشابه قدرت‌های سلطه‌گر تبدیل شود؟ برای پاسخ به این پرسش، باید به یک تمایز اساسی در نگاه قرآن به قدرت توجه کرد؛ زیرا در این منظومه فکری، همه صورت‌های قدرت یکسان نیستند و میان قدرت برخاسته از نظام طاغوتی و قدرتی که در اختیار بندگان صالح خداوند قرار می‌گیرد، تفاوتی بنیادین وجود دارد.

• دو الگوی متفاوت قدرت سلطه بر ملت‌ها یا خدمت به انسانیت

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری، با بیان اینکه در نگاه قرآنی می‌توان میان دو الگوی متفاوت از قدرت تمایز قائل شد، گفت: در نظام قدرت طاغوتی، قدرت به ابزاری برای کشورگشایی، غارت، ظلم، جنایت و پایمال‌کردن حقوق ملت‌های دیگر تبدیل می‌شود؛ اما در نگاه الهی، قدرت باید در اختیار بندگان صالح خداوند باشد تا از آن برای منافع شخصی، خانوادگی، حزبی و طایفه‌ای خود استفاده نکنند. مسئله اصلی تنها این نیست که یک کشور به قدرت و اقتدار برسد؛ بلکه باید پرسید: این قدرت برای چه هدفی به‌کار گرفته می‌شود و چه نسبتی با منافع ملت‌ها و سرنوشت انسان‌ها دارد.

این استاد حوزه و دانشگاه، با تأکید بر ضرورت دستیابی جهان اسلام به عزت و اقتدار تصریح کرد: دنیای اسلام باید به قدرت برسد؛ اما این قدرت باید در خدمت انسان‌ها قرار گیرد؛ برای برداشتن غل و زنجیر از دست و پای آنان، مقابله با نظام سلطه و ایستادگی در برابر کانون‌های فساد و مراکز انباشت ثروتی که به تعبیر وی، شیره جان ملت‌ها را می‌مکند.

وی افزود: ما به دنبال آن نیستیم که از قدرت برای تشکیل نظامی استعمارگر استفاده کنیم یا همان الگوی کشورهایی را تکرار کنیم که در تاریخ، ملت‌ها و سرزمین‌های دیگر را تحت سلطه خود قرار داده‌اند. هدف، غارت و استعمار دیگر کشورها نیست؛ بلکه باید از اقتدار برای خدمت به انسان‌ها و مقابله با سازوکارهای سلطه بهره گرفت.

• تجربه جمهوری اسلامی قدرت در خدمت مردم، نه منافع شخصی

حجت‌الاسلام والمسلمین کوهساری برای توضیح تفاوت این دو الگو، به تجربه جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و گفت: اگر بخواهیم نمونه‌ای از این نگاه به قدرت را بررسی کنیم، باید به عالی‌ترین جایگاه قدرت سیاسی در جمهوری اسلامی و سیره رهبر شهید انقلاب توجه کنیم.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه، با اشاره به فداکاری رهبر شهید انقلاب و اعضای خانواده ایشان، از جمله دختر، عروس، داماد و نوه خردسال ایشان، این موضوع را در چارچوب استدلال خود نشانه‌ای از تقدم مردم و آرمان‌های انقلاب بر منافع شخصی و خانوادگی دانست و اظهار کرد: در این الگو، جایگاه سیاسی نباید به ابزاری برای ایجاد امتیازهای شخصی و خانوادگی تبدیل شود و صاحبان قدرت نباید برای خود و نزدیکان‌شان کیسه‌ای جداگانه داشته باشند یا قدرت را وسیله‌ای برای کسب ثروت، شهرت و امتیاز قرار دهند.

وی همچنین با اشاره به جایگاه رهبر کنونی جمهوری اسلامی ایران در ساختار سیاسی کشور، اظهار کرد: با وجود اینکه ایشان فرزند عالی‌ترین مقام سیاسی کشور بودند، بسیاری از مردم حتی شناخت دقیقی از ایشان و دیگر اعضای خانواده نداشتند و برخی حتی قادر به شناسایی تصویر ایشان نبودند و این مسئله نمونه‌ای از فاصله‌گرفتن از الگوی امتیازطلبی خانوادگی در ساختار قدرت است و این مثال‌ها تفاوت میان قدرتی است که در خدمت مردم قرار می‌گیرد و قدرتی که برای تأمین منافع شخصی، خانوادگی یا گروهی به‌کار گرفته می‌شود.

• ولایت فقیه؛ امتداد الگوی حکمرانی اسلامی نه شکل تازه‌ای از سلطنت

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری در ادامه با تبیین جایگاه ولایت فقیه در اندیشه سیاسی اسلام گفت: الگویی که در نظام جمهوری اسلامی دنبال می‌شود، از منظر این دیدگاه، ادامه همان مسیر حکمرانی اسلامی است که در سیره پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و حکومت ائمه معصومین علیهم‌السلام ریشه دارد؛ نه الگویی مشابه حکومت‌های طاغوتی و سلطه‌گر.

این استاد حوزه و دانشگاه افزود: پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله افزون بر جایگاه رسالت، تشکیل حکومت نیز داشتند؛ اما حکومت اسلامی را نباید با نظام‌هایی یکسان دانست که قدرت را برای سلطه بر دیگران، تأمین منافع حاکمان و تحمیل اراده یک خاندان یا طبقه خاص به‌کار می‌گیرند.

وی خاطرنشان کرد: در این چارچوب، ولایت فقیه به‌معنای شکل‌گیری یک امپراتوری جدید یا آغاز سلسله‌ای تازه از پادشاهی نیست؛ بلکه بیانگر قرائت متفاوتی از قدرت، سیاست، حکمرانی و حکومت‌داری است؛ قرائتی که باید در خدمت اخلاق، انسانیت، فطرت و گسترش محبت، برادری و دوستی میان ملت‌ها و اقوام قرار گیرد.

• قدرت اول بودن به‌معنای تهدید کشورهای منطقه نیست

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری، با اشاره به پیامدهای تبلیغاتی برخی برداشت‌ها از موضوع قدرت ایران، تأکید کرد: نباید مفهوم قدرت اول بودن را به‌معنای ایجاد خطر و تهدید برای کشورهای همسایه، منطقه و جهان اسلام تفسیر کرد. برخلاف تصویری که جریان‌های ایران‌هراس می‌کوشند ارائه دهند، این مسیر باید زمینه‌ساز تبدیل ایران به کانون امید و الگوی مورد توجه ملت‌های جهان باشد؛ نه آنکه بهانه‌ای برای ترساندن ملت‌ها و دولت‌های منطقه فراهم کند.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه افزود: جمهوری اسلامی ایران باید به دنبال وحدت اسلامی، تقریب مذاهب و نزدیک‌شدن قلوب ملت‌ها باشد؛ از این‌رو، در تبیین مفهوم قدرت اول بودن، ضروری است این تفاوت ظریف مورد توجه قرار گیرد؛ چراکه اقتدار در این نگاه، به‌معنای تهدید دیگران یا تحمیل اراده بر ملت‌ها نیست.

این استاد حوزه و دانشگاه خاطرنشان کرد: ایران قرار نیست همان مسیر قدرت‌هایی را دنبال کند که در دوره‌های مختلف تاریخی، در قالب امپراتوری‌ها و سلسله‌های پادشاهی شکل گرفته‌اند و قدرت را با سلطه‌جویی و کشورگشایی تعریف کرده‌اند. آنچه در این دیدگاه مطرح می‌شود، الگویی متفاوت از قدرت‌ورزی و حکمرانی است که باید نسبت خود را با ارزش‌های اخلاقی و انسانی حفظ کند.

• هدف اقتدار؛ امنیت، صلح، عدالت و برادری در جهان

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی کوهساری، با اشاره به تفاوت میان مفهوم «قدرت اول» در منظومه فکری مورد بحث و مفهوم متعارف «ابرقدرت» در ادبیات سیاسی جهان اظهار کرد: باید میان قدرتی که برای سلطه و برتری‌جویی به‌کار می‌رود و اقتداری که هدف آن خدمت به ملت‌هاست، تمایز قائل شد.

وی با اشاره به سخنان رهبر انقلاب درباره جایگاه قدرت ایران، تأکید کرد: بحث اصلی، صرفاً دستیابی به‌عنوان ابرقدرت به‌معنای رایج آن نیست؛ بلکه مسئله، نوع قدرت و هدفی است که از آن دنبال می‌شود.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه افزود: اگر از اقتدار سخن گفته می‌شود، باید پرسید: این اقتدار قرار است در خدمت چه چیزی باشد؛ آیا برای کشورگشایی، ثروت‌اندوزی، قتل و غارت به‌کار می‌رود یا برای آنکه جهان از امنیت، صلح، عدالت و برادری برخوردار شود؟ در این نگاه، قدرت باید زمینه‌ساز گسترش اخلاق، انسانیت، توجه به فطرت و تقویت محبت و دوستی میان همه ملت‌ها و طوایف باشد؛ مسیری که نقطه اوج آن، در باور اسلامی، تحقق حکومت جهانی حضرت حجت عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است.

معاون امور بین‌الملل حوزه‌های علمیه در پایان تأکید کرد: در تبیین جایگاه جمهوری اسلامی ایران در معادلات جهانی، نباید صرفاً به شاخص‌های متعارف قدرت یا مقایسه با قدرت‌های سلطه‌گر بسنده کرد؛ بلکه باید هدف، ماهیت و نحوه استفاده از قدرت را نیز در نظر گرفت. بر همین اساس، قدرتی که در خدمت عدالت، امنیت، صلح، برادری و رهایی انسان‌ها از سلطه باشد، با قدرتی که برای کشورگشایی و تأمین منافع گروهی به‌کار می‌رود، تفاوتی اساسی دارد.